

24-11-23

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Directie Curatieve Zorg
Team A

Aan

Minister VWS

Deadline: 08-12-2023

Ontworpen door

nota

(ter beslissing) Kamervragen over Zembla-reportage 'Het transgenderprotocol'

Datum Document

-

Kenmerk

3713671-1055945-CZ

Bijlage(n)

-

1. Aanleiding

Er zijn Kamervragen gesteld door het lid Van Haga (Groep Van Haga) over de Zembla-reportage 'Het transgenderprotocol'. In de reportage wordt er door deskundigen kritiek geleverd op de wetenschappelijke basis voor de Nederlandse zorg voor transgender jongeren. Transgender jongeren zijn gebaat bij goede informatie over hun behandeling. In de uitzending wordt uitgebreid ingegaan op de signalen die zijn ontvangen over de wetenschappelijke basis onder de jeugd-transgenderzorg.

2. Geadviseerd besluit

De vragen zijn gesteld door de het lid Van Haga aan de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het ministerie van OCW heeft aangegeven dat de minister OCW de vragen ook graag medeondertekent. Er is inmiddels een uitstelbrief verzonden waardoor de deadline voor de beantwoording staat op 8 december a.s.

U bent beleidsmatig verantwoordelijk voor de (transgender)zorg. De Minister van OCW is coördinerend minister voor het emancipatiebeleid. In de Emancipatienota is zorg voor transgender personen een van de genoemde thema's.

U wordt geadviseerd de antwoorden op vragen naar de Tweede Kamer te versturen.

3. Kernpunten

De strekking van de uitzending van Zembla en overigens in al eerder verschenen artikelen is dat Nederland jarenlang gidsland was op het gebied van de behandeling van transgender jongeren (de zgn. Dutch Approach). Die aanpak ligt de laatste tijd onder vuur. Het aantal jongeren dat in transitie wil is de afgelopen

jaren in tal van westerse landen – ook Nederland – snel gestegen. Dit heeft o.a. lange wachttijden tot gevolg. Ook zijn er verhalen van detransitioners, mensen met spijt. Wetenschappers wereldwijd maken zich zorgen over die spijtoptanten en de onverklaarbare groei van het aantal transgender jongeren. Zembla heeft zich verdiept in bestaand onderzoek en vindt dat er voor de veiligheid en de effectiviteit van behandelingen te weinig bewijs is. Ook de deskundigen uit het buitenland zijn van mening dat veel meer onderbouwing moet komen.

Directie Curatieve Zorg
Team A

Kenmerk
3713671-1055945-CZ

Reactie:

Naast dat Transvisie een zeer uitgebreide reactie heeft geplaatst op de website heeft ook het Amsterdams UMC een reactie geplaatst op de website waarin gereageerd wordt op de uitzending. In de beantwoording van de vragen verwijst u ook naar deze reacties.

Lijn van uw reactie:

- We hebben in Nederland een voldoende stevige transgenderzorg voor jongeren met daarbij voldoende expertise in de academische centra en genderklinieken.
- De afgelopen jaren lijkt sprake te zijn van een groei van de zorgvraag onder de minder klassieke populatie transgender personen.
- Het Amsterdam UMC doet heden onderzoek naar deze groep.
- Het wetenschappelijk en internationaal zorgdebat richt zich op dit moment op de vraag of een medisch genderbevestigend traject op jonge leeftijd veilig is (do no harm), of jongeren op jonge leeftijd zo'n beslissing kunnen nemen (of erop terugkomen, detransition) en of er voldoende evidence voor de effectiviteit van vroeg medisch ingrijpen is.
- Veel onderzoek hierover komt tot op heden uit Nederland en dat geldt vooral voor lange termijn uitkomsten.
- Dat er nog deels onduidelijkheid is over de veiligheid en over het effect van de behandeling is in sommige landen reden om te pleiten voor grote terughoudendheid. Terwijl in Nederland die onduidelijkheid wordt gezien als een aanvaardbaar risico, waarbij de overweging wordt gemaakt dat het ontzeggen van zorg aan een grote groep transgender jongeren ook schadelijk is voor de mentale gezondheid.
- Behandeling volgt pas na een uitgebreide informed consent procedure. Gedurende het gehele behandeltraject wordt de jongere begeleid door een multidisciplinair team.
- De overheid bemoeit zich niet met de manier waarop zorgverleners zorg geven, voor zover het medisch-inhoudelijke overwegingen betreft. Het is aan veldpartijen om gezamenlijk, in professionele standaard en kwaliteitsstandaarden, invulling te geven aan de vraag wat goede transgenderzorg is.

Evaluatie Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg Somatisch

- Zorgverleners gaan zelf over de manier waarop zij zorg verlenen, voor zover het medisch inhoudelijke overwegingen betreft. Het is aan veldpartijen om hier gezamenlijk, in professionele standaarden en richtlijnen, invulling aan te geven.
- Momenteel vindt er een evaluatie plaats van de Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg Somatisch die wordt uitgevoerd door het Kennisinstituut van de Federatie Medisch Specialisten (KIMS) in opdracht van ZonMw en met subsidie van het ministerie van VWS.
- Het KIMS kijkt naar de kwaliteitsstandaard conform de methodiek die zij ook hanteert bij de ontwikkeling van andere medische richtlijnen

- Te zijner tijd zal de nieuwe richtlijn moeten voldoen aan het Toetsingskader om in het Register van het ZIN te kunnen worden opgenomen.
- Evaluatie en herziening is een uitgebreid en zorgvuldig proces hetgeen derhalve tijd kost.
- De verwachting is dat de evaluatie van de Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg Somatisch eind dit jaar zal worden opgeleverd. De herziening volgt naar verwachting in 2025.

Directie Curatieve Zorg
Team A

Kenmerk
3713671-1055945-CZ

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

We ontvangen regelmatig Kamervragen ten aanzien van transgenderzorg. Dit jaar heeft u twee sets Kamervragen beantwoord over de kritiek op de 'Dutch Approach' (Kamerstuknr: Aanghangsel Handelingen II 2022/23, nr. 2565 en 2509). Tevens zijn er Kamervragen gesteld over de vergoeding van aangezichtschirurgie (Aanghangsel Handelingen II 2022/23, nr. 2597) en over 'het (on)vermogen van minderjarigen om de gevolgen van genderbehandelingen onder ogen te zien en de noodzaak om als overheid in actie te komen' (Kamerstuknr: Aanghangsel Handelingen II 2022/23, nr. 3618). Daarnaast zit op dit moment in de lijn een schriftelijk overleg naar aanleiding van de brief over de twee onderzoeksrapporten op gebied van transgenderzorg.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het onderwerp transgenderzorg leidt regelmatig tot vragen uit de maatschappij.

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Over de vragen is contact geweest met Transvisie, TNN, Amsterdam UMC, Radboud UMC, IGJ, Zin, KIMS en GMT. Daarnaast is afgestemd met het ministerie van OCW.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

